

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΑ ΦΥΛΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΜΗΜΑ Α1

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2012-2013

**Τα ψάθινα καπέλα,
Μαργαρίτα Λυμπεράκη
(απόσπασμα)**

Ερώτηση 1^η

Περίληψη -(Κατερίνα Ζουρλαδάνη)

Το κείμενο μας, αναφέρεται στο πιο όμορφο καλοκαίρι που έχει περάσει η Μαρία.

Μας παρουσιάζει το καλοκαίρι που θα της μείνει αξέχαστο διότι, έκανε πολλά με τις αδερφές της και μπόρεσε να δεθεί περισσότερο μαζί τους. Η Κατερίνα επίσης μέσα από αυτό το κείμενο, περιγράφει το σπίτι της με τον μεγάλο κήπο, ο οποίος της άρεσε πολύ, και τις υπέροχες καλοκαιρινές μέρες που πέρασε εκεί.

Μέσα από αυτό το κείμενο, καταλαβαίνουμε πως και οι τρεις αδελφές έχουν διαφορετικό χαρακτήρα και διαφορετικές απόψεις για τα πάντα.

Ερώτηση 2^η

Πρόσωπα (Χρήστος Αμήτσιας)

- Η Μαρία, είναι αδερφή της Κατερίνας.
- Η Ινφάντα, η οποία είναι επίσης αδερφή της Κατερίνας.
- Η Κατερίνα, είναι η αφηγήτρια.
- Η Άννα, η οποία είναι η μητέρα των κοριτσιών.
- Η Θεία Τερέζα, είναι αδερφή της Άννας.
- Ο παππούς, ο οποίος είναι μπαμπάς της Άννας και της θείας Τερέζας.
- Η γιαγιά, είναι η μάμα της Άννας και της θείας Τερέζας.
- Η Ροδιά.
- Ο κύριος Λούζης, ο οποίος είναι φίλος του παππού.

- Η κυβερνάντα η Ζήνα η οποία μάθαινε γαλλικά στα κορίτσια και τους έκανε μπάνιο.
- Η miss ghost, η πρώτη κυβερνάντα των κοριτσιών.
- Ο πατέρας των κοριτσιών ο οποίος είναι χωρισμένος με την Άννα.
- Ο Στέφανος και η Ελένη ο οποίοι είναι φίλοι των κοριτσιών.
- Ο Νίκος, παλιός φίλος της Μαρίας.
- Ο Μάριος, γιός του κυρίου Παρηγόρη και της κυρίας Παρηγόρη.

- Ο κύριος Παρηγόρης που ήταν γιατρός.
- Η Λόρα, γυναίκα του γιατρού.
- Η Τασία, γυναίκα του περιβολάρη.
- Η Καπάτενα, γυναίκα του Καπάτου.
- Η Κούλα, κόρη της Καπάτενας.
- Ο Νόντας, το τελευταίο παιδί της Τασίας.
- Η Λήδα, αδερφή του Μάριου.
- Ο Αλέκος, η Μαργαρίτα, ο Εμήλιος, ο Νικήτας και ο Πέτρος ο οποίοι είναι φίλοι του Μάριου.

Ερώτηση 3^η

Χαρακτηρισμός προσώπων (Ηλίας Καλογιάννης).

- Κατερίνα: Η Κατερίνα, είναι η πιο μικρή από τις τρεις κόρες της Μαρίας η οποία και αφηγείται το έργο. Είναι η μικρή της οικογένειας και θέλει να τα μαθαίνει όλα. Είναι πολύ ευαίσθητη γιατί η διάθεση της αλλάζει συνεχώς σύμφωνα με τις εποχές. Τέλος, η Κατερίνα μπορεί επίσης να χαρακτηριστεί ως πεισματάρη γιατί θέλει πολύ να μοιάσει στην γιαγιά Πολωνέζα παρ' όλο που όλοι της λένε ότι η γιαγιά Πολωνέζα δεν ήταν καλή.
- Μαρία: Η Μαρία είναι η μεγαλύτερη από τις τρεις αδερφές. Είναι πλέον είκοσι χρονών. Η Μαρία, είναι λίγο πιο μπροστά από την εποχή της γιατί δεν έχει κανένα πρόβλημα να βρίσκεται και να παίζει μαζί με

- άλλα αγόρια. Η Μαρία, όπως επίσης και η Κατερίνα, είναι πολύ όμορφη.
- Ινφάντα: Η Ινφάντα, είναι μεσαία από τις τρεις αδελφές. Είναι και αυτή πολύ όμορφη, ή Ινφάντα, είναι πολύ αυστηρή και δεν επιτρέπει σε κανένα αγόρι να κάνει τίποτα με αυτή. Επίσης η Ινφάντα, δέχεται πολλές επιρροές από την θεία Τερέζα η οποία είναι επίσης πολλή αυστηρή με τους άντρες.

Ερώτηση 4^η Συγγραφή οπισθόφυλλου

Τρεις αδερφές , η Μαρία, η Ινφάντα και η Κατερίνα περνούν το καλοκαίρι τους ψάχνοντας τον έρωτα. Η καθεμία είναι εντελώς διαφορετικός χαρακτήρας και έχει τη δική της ιστορία. Η Κατερίνα, η μικρότερη από τις αδερφές, που είναι και η αφηγήτρια, μας δίνει μέσα από τις περιπέτειές τους και τις αλλαγές που συντελούνται στον εσωτερικό κόσμο των κοριτσιών, καθώς ωριμάζουν σταδιακά περνώντας από την εφηβεία. Μια καθημερινή ιστορία, που όμως συναρπάζει !

Ερώτηση 5^η

Βιογραφικό σημείωμα (Ηλίας Καλογιάννης)

Η Μαργαρίτα Λυμπεράκη, γεννήθηκε το 1919 στην Αθήνα και σπούδασε στη νομική σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών. Από το 1945, έζησε για μεγάλα διαστήματα στο Παρίσι. Έγραψε πεζά και θεατρικά έργα στα ελληνικά και στα γαλλικά. Το μυθιστόρημά της τα ψάθινα καπέλα (1946) διασκευάστηκε για την τηλεόραση. Άλλα έργα της είναι: Τα δέντρα (1945), η γυναίκα τα Κανδαύλη (1955), ο άλλος Αλέξανδρος (1970), Το μυστήριο (1976) και πολλά άλλα. Πέθανε το 2001 στην Αθήνα. Κόρη της ήταν η πεζογράφος Μαργαρίτα Καραπάνου.

Ερώτηση 6^η

Στερεότυπες αντιλήψεις (Γεωργία Π. Δαρή).

Στο κείμενο φαίνονται αρκετές στερεότυπες αντιλήψεις. Μια από αυτές είναι ότι ποτέ δεν πρέπει να συνευρεθείς ερωτικά με τον σύντροφό σου πριν από το γάμο γιατί θεωρείται αμαρτία. Άλλη αντίληψη είναι ότι οι πιο όμορφες κοπέλες, παντρεύονται τους πιο καλούς γαμπρούς. Επίσης, κάποια άλλη αντίληψη είναι ότι οι καλύτεροι γαμπροί ήταν οι πλούσιοι. Στο κείμενο επίσης φαίνεται και ο στερεότυπος θεσμός της προίικας.

Ερώτηση 7^η

Η εφηβεία (Γεωργία Π. Δαρή)

Στα χρόνια εκείνα, η εφηβική ηλικία κρατούσε περισσότερο. Οι έφηβοι, ήταν ξέγνοιαστοι... Έπαιζαν, μάζευαν λουλούδια, χόρευαν στη βροχή και γενικά δεν είχαν τις έγνοιες που έχουν τα σημερινά παιδιά. Συγκεκριμένα, στο κείμενο αυτό, τα κορίτσια κατάγονται από μια ευκατάστατη οικογένεια και τα εφηβικά- παιδικά τους χρόνια ήταν πιο ελεύθερα, σε σχέση με άλλα παιδιά που δούλευαν από πολύ νωρίς. Τα κορίτσια του κειμένου, έχουν διαφορετικές ηλικίες, συνεπώς η καθεμιά περνάει διαφορετικά την εφηβική περίοδο. Η Ινφάντα, είναι πολύ ήρεμη και συγκρατημένη, η Μαρία θέλει να ζήσει ως το τέλος τη ζωή της ενώ η Κατερίνα,

είναι ζωηρή, ελεύθερη και ίσως λίγο ανώριμη. Οι τρεις αυτές διαφορετικές προσωπικότητες, ζουν την εφηβεία με τον δικό τους τρόπο, έχοντας όμως ένα κοινό, και οι τρεις είναι ανέμελες.

Ερώτηση 8^η Ο έρωτας (Γεωργία Π. Δαρή)

Το ερωτικό στοιχείο στο κείμενό μας είναι έντονο. Άλλοτε αμοιβαίο και άλλοτε όχι. Το συναίσθημα φαίνεται απλό, τρυφερό και γλυκό. Τα κορίτσια, δεν εκφράζουν τον έρωτά τους, τον κρατούν κρυφό περιμένοντας από τα αγόρια την πρώτη κίνηση. Όταν βρισκόταν σε χορούς, τα αγόρια ζητούσαν από τα κορίτσια να χορέψουν και ύστερα, να πάνε μια βόλτα. Τα κορίτσια συμπεριφερόταν ανάλογα με το αν τους άρεσε ή όχι το αγόρι. Τα κορίτσια ήταν είτε πολύ ντροπαλά, είτε αρκετά απελπισμένα για την εποχή. Τα ντροπαλά κορίτσια το παίζουν ναζιάρικα με τα αγόρια, ενώ τα άλλα χορεύουν,

αγκαλιάζονται και φιλιούνται ελεύθερα. Γενικά οι σχέσεις έχουν ως βασικό στοιχείο τους τον έρωτα και όχι τη σαρκική ηδονή.

Ερώτηση 9^η

Τα χαρακτηριστικά και οι σχέσεις των δύο φύλων (Ξένια Λιάνου)

Στο μυθιστόρημα παρουσιάζονται οι τρεις αδερφές και η ζωή τους. Τα κορίτσια όσο βρίσκονται ακόμη στην παιδική ηλικία, ζουν και παίζουν ανέμελα. Ο χαρακτήρας του κάθε κοριτσιού, παρουσιάζει διαφορετικά χαρακτηριστικά. Στην Ινφάντα, αρέσει να κάνει διάφορα πράγματα μόνη της, να απομονώνεται και να μένει μακριά από άνδρες και σχέσεις. Αντίθετα όμως της Μαρίας της αρέσει να βρίσκεται σε σχέσεις, τις οποίες όμως, αντιμετωπίζει λίγο επιπόλαια. Ο χαρακτήρας της Μαρίας, θυμίζει τα σημερινά κορίτσια. Όσον αφορά την Κατερίνα, φαίνεται πολύ κοινωνική αλλά για τους άνδρες περιμένει τον κατάλληλο. Επίσης παρουσιάζεται ένα

αγόρι, ο Μάριος, ο οποίος φαίνεται ότι συμπαθεί ιδιαίτερα την Μαρία. Όταν διαπιστώνει ότι η Μαρία στο πάρτι του, φιλάει ένα άλλο αγόρι τότε νευριάζει και στεναχωριέται. Το πρόσωπο που μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση στο μυθιστόρημα, όσον αφορά τις σχέσεις των δύο φύλων, είναι η Τερέζα, η θεία της Κατερίνας. Η Τερέζα, υπέστη ένα σοβαρό σοκ από τον αρραβωνιαστικό της, όταν την κακοποίησε σεξουαλικά χωρίς τη θέλησή της. Φαίνεται ότι ταραχτήκε και επηρεάστηκε από το γεγονός, αφού πάντα ήθελε να μείνει μόνη της και να κλείνεται στον εαυτό της. Αυτό αποτύπωνε και στους πίνακες που ζωγράφιζε κάνοντας μοναχικά δέντρα. Αναφέρεται

επίσης η σχέση του παππού και της γιαγιάς, όπου φαίνεται ότι ο παππούς είναι πολύ πικραμένος από τη φυγή της γιαγιάς και δεν θέλει να αναφέρεται καθόλου σ' αυτή. Ακόμη περιγράφεται η σχέση του κυρίου Παρηγόρη και της γυναίκας του, η οποία δεν τον αγαπούσε και δεν ήθελε να τον παντρευτεί. Ένωθε δυστυχισμένη στη σχέση αυτή και πίστευε ότι ο ερχομός του παιδιού της, του Μάριου θα άλλαζε τη μονότονη ζωή της. Δυστυχώς όμως, αν και στην αρχή ένιωσε χαρά, στη συνέχεια ένιωσε απελπισία μεγαλώνοντας μόνη της τα δύο παιδιά. Γενικά παρατηρούμε ότι τα κορίτσια της εποχής εκείνης ήταν σεμνά και δεν δημιουργούσαν σχέσεις.

Ερώτηση 10^η

Ο θεσμός της οικογένειας του τότε και σήμερα (Ξένια Λιάνου)

Στο μυθιστόρημα, προβάλλεται έντονα ο τύπος της μονογονεϊκής οικογένειας. Αυτό το συναντάμε σε τρεις περιπτώσεις. Πρώτον στην οικογένεια του παππού, όπου μεγαλώνει από την παιδική ηλικία και τις δύο κόρες του καθώς η γιαγιά έφυγε με κάποιον άλλον άνδρα. Επίσης παρατηρούμε ότι η αφηγήτρια και οι αδερφές της, μεγαλώνουν με τη μητέρα τους, αφού οι γονείς τους είναι χωρισμένοι. Ωστόσο, η επαφή με τον πατέρα τους δε χάνεται αφού τον επισκέπτονται κάθε Κυριακή. Η τρίτη περίπτωση μονογονεϊκής οικογένειας στο κείμενο είναι αυτή της Καπάτενας καθώς ο άντρας της είναι στη φυλακή και αυτή μεγαλώνει μόνη της τα

παιδιά. Φαίνεται ότι και στις τρεις περιπτώσεις η έλλειψη προτύπου, στην πρώτη της μητέρας και στις άλλες δύο του πατέρα. Ο θεσμός της οικογένειας του τότε μοιάζει πολύ με του σήμερα καθώς παρατηρείται ότι στη σημερινή εποχή υπάρχουν πολλές μονογονεϊκές οικογένειες. Ακόμη φαίνεται ότι εκείνη την εποχή ο γάμος γινόταν αφού ο γαμπρός ζητούσε το χέρι της νύφης αδιαφορώντας για την γνώμη των τελευταίων. Αυτό φαίνεται στη περίπτωση του κυρίου Παρηγόρη και της γυναίκας του. Ακόμη σε αυτό το ζευγάρι, παρατηρείται ότι ο άνδρας είναι ο κυρίαρχος και αυτό που δουλεύει και συντηρεί την οικογένεια. Η γυναίκα

απλώς ασχολείται με τις δουλειές του σπιτιού και την ανατροφή των παιδιών. Αντιθέτως στη σημερινή εποχή, ένα ζευγάρι δημιουργεί την οικογένεια από δική του επιλογή χωρίς να καταπιέζεται από κανέναν. Επίσης η γυναίκα είναι χειραφετημένη και βοηθάει εξίσου στα έξοδα της οικογένειας καθώς δουλεύει και η ίδια. Υπάρχει ισότητα μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας και συμβάλουν εξίσου στην ανατροφή των παιδιών.

Ερώτηση 11^η

Θέματα που απασχολούν τους νέους στο μυθιστόρημα, σε σχέση με τα θέματα των σημερινών νέων (Κατερίνα Ζουρλαδάνη)

Τους νέους στο μυθιστόρημα τους απασχολούν αρκετά, όπως το να καλλιεργήσουν και να προσέχουν τους κήπους, να μαθαίνουν πως γίνονται τα παιδιά και πως γεννιούνται. Να μαθαίνουν επίσης καινούργια πράγματα και να τα συζητούν μεταξύ τους, τα παιχνίδια που κάθε φορά παίζουν και κάτι καινούργιο, και το σχολείο που φαίνεται να τους απασχολεί αρκετά. Επίσης τους απασχολούν και διάφορα άλλα πράγματα όπως οι ταυρομαχίες, οι ζωγραφιές και στην Κατερίνα, αρέσει να φτιάχνει δαχτυλίδια και βραχιόλια.

Τους σημερινούς νέους τους απασχολούν άλλα θέματα, πολύ διαφορετικά. Δεν τους απασχολούν αρκετά τα μαθήματα, διότι βγαίνουν έξω και κάνουν διάφορες δραστηριότητες και έτσι τα παραμελούν, προκαλώντας την αντίδραση των γονιών τους. Επίσης τους απασχολεί το πώς να ντύνονται και το να ντύνονται πάντα σύμφωνα με την μόδα. Ακόμη ένα σύγχρονο πρόβλημα που απασχολεί τους νέους σήμερα, είναι η τεχνολογία η οποία τους έχει επηρεάσει αρκετά.

Ερώτηση 12^η

Αφήγηση της ιστορίας από την πλευρά της Μαρίας (Ξένια Λιάνου)

Εκείνο το καλοκαίρι, αγοράσαμε μεγάλα ψάθινα καπέλα. Το δικό μου ήταν με κεράσια γύρω-γύρω, της Ινφάντας με γαλάζια και της Κατερίνας με παπαρούνες κόκκινες. Έτσι πέφταμε στα στάχια και στα αγριολούλουδα και η μαμά δεν μας έβρισκε. Καθώς προσπαθούσα να εξηγήσω στην Κατερίνα πως γίνονται τα παιδιά, εκείνη χάζευε και η Ινφάντα ξάπλωνε πιο κάτω. Το σπίτι μας, μου άρεσε πολύ αν και ήταν απόμακρο, και το κοντινότερο σπίτι ήταν 10 λεπτά από εμάς. Κάθε φορά που γυρνούσαμε από το σχολείο και έβρεχε, ήταν πολύ ωραία καθώς δεν βάζαμε κουκούλες και η βροχή έπεφτε πάνω μας.

Εγώ ήμουν σαν να μεθούσα και κουνούσα το κορμί μου δεξιά και αριστερά, η Ινφάντα περπατούσε ίσα και η Κατερίνα χοροπηδούσε και τραγουδούσε. Ο παππούς, το χτήμα το είχε παρηγοριά γιατί έχασε την γιαγιά, δεν πέθανε αλλά από ό,τι μάθαμε, έφυγε με έναν άνδρα. Μάλλον δεν άντεχε άλλο εδώ μακριά από την πατρίδα της την Πολωνία. Είχαμε και ένα μεγάλο κήπο, ο παππούς, μας είχε δώσει από ένα μέρος να το καλλιεργήσουμε. Στην Κατερίνα, έδωσε ένα παρτέρι κάτω από την βεράντα και φύτευε λουλούδια. Η Ινφάντα διάλεξε δέκα αγριαμυγδαλιές που δεν θέλουν και πολύ περιποίηση. Εγώ είχα το δικό μου λαχανόκηπο κοντά στο κίосκι. Είχα από ένα μικρό τετραγωνάκι για

κάθε χορταρικό της εποχής. Ο αρακάς μου ήταν ο καλύτερος και νοστιμότερος σε όλο το χτήμα. Τότε είχαμε μια κουβερνάντα που τα Σάββατα μας μάθαινε γαλλικά και μας έκανε μπάνιο. Πρώτη στο μπάνιο εμπαινα εγώ και τη νευρίαζε που είχα μακριά μαλλιά και της πιανόταν η μέση. Μετά εμπαινε η Ινφάντα και στο τέλος η Κατερίνα. Τις Κυριακές τις περνούσαμε κοντά στο μπαμπά, περνούσαμε ωραία και μαθαίναμε καινούργια πράγματα, τα οποία την Δευτέρα τα έλεγα στον Μάριο. Εκείνες οι καλοκαιρινές μέρες ήταν πολύ όμορφες, καθώς καθόμουν με τις αδερφές μου στο ποτάμι, όπου ακούγαμε τα βατράχια και μετρούσαμε τα άστρα.

Θυμάμαι, τότε σκεφτόμουν τις ταυρομαχίες, το κόκκινο πανί, τους ξεφρενιασμένους ταύρους, τους άνδρες που μπήζουν το μαχαίρι στο σβέρκο τους και βλέπουν τις ίδιες τους τις κοιλιές να ξεσκίζονται, τις γυναίκες με τις βεντάλιες, η ηδονή τους, αρχίζει από το θέαμα της πόλης. Η Κατερίνα και η Ινφάντα τα θεωρούν βλακείες. Η Ινφάντα, κλείνεται στο δωμάτιο της θείας Τερέζας. Η θεία Τερέζα το λέει ατελιέ και θέλει να το λέμε και εμείς έτσι. Ένα απόγευμα, ήρθε η Λήδα στο σπίτι, η αδερφή του Μάριου, να μας καλέσει στο πάρτι που θα κάνει ο Μάριος στο σπίτι τους. Η βραδιά εκείνη ήταν υπέροχη. Είχα βάλει ένα καρπουζι φόρεμα, η Ινφάντα ήταν

ντυμένη στα λευκά και η Κατερίνα στα κίτρινα. Την καημένη την Κατερίνα, την πειράζει ο Πέτρος για το φόρεμά της. Ο Στέφανος, ήταν κολλημένος πάνω μου και χορεύαμε, μετά από λίγο με φίλησε. Όταν άκουσα τη θεία Τερέζα να λέει πως πρέπει να φύγουμε, λυπήθηκα πολύ. Γιατί πάντα φεύγει κανείς την καλύτερη στιγμή...

Ερώτηση 13^η
Εναλλακτικός τίτλος του κειμένου
(Χρήστος Αμήτσιας)

«Τα παιδικά χρόνια της Κατερίνας»

Συντακτική ομάδα εργασίας:

Γεωργία Π. Δαρή

Ηλίας Καλογιάννης

Ξένια Λιάνου

Χρήστος Αμήτσιας

Κατερίνα Ζουρλαδάνη

Υπεύθυνη καθηγήτρια:

Καρύτσα Αντιγόνη

